

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2011 m. liepos 15 d. *

Pagerbtas Juozo Vitkaus-Kazimieraičio atminimas

Liepos 2 dieną minėjimas, skirtas Dainavos apygardos įkūrėjo, Pietų Lietuvos partizanų srities pirmojo vado Juozo Vitkaus-Kazimieraičio 65-osioms žūties ir 110-osioms gimimo metinėms, prasidėjo šv. Mišios Druskininkų Ratnyčios bažnyčioje. Prieš aukodamas šv. Mišias Kazimieraičio vaikaitis, kungas G. Vitkus, pristatė į minėjimą atvykusius svečius: monsinjorą A. Svarinską, krašto apsaugos viceministrą V. Umburasą, Seimo narius E. Vareikį, D. Teišerskytę ir V. V. Margevičienę. Dvi pastarosios dalyvavo ir šv. Mišiu aukoje – skaitė išstraukas iš Šventojo Rašto.

Minėjimo organizatoriai nuo pat ryto su nerimu žvilgčiojo į apniukusį dangų, vildamiesi, kad debesys prasisklaidys ir didesnio lietaus nebūs. Tačiau, vos mašinų vilksttinė pajudėjo Žaliakalnio link į Kazimieraičio žūties vietą Janavo kaime, lietus pradėjo pilti kaip iš kibiro ir dar ilgai nenurimo. Laimei, renginio organizatorių ir svečių (jų buvo daugiau nei 200), kurie susirinko iš visos Lietuvos, nuo taikos nesugadino.

(keliamas į 4 psl.)

Prisiminimais dalijosi buvęs partizanas J. Jakavonis-Tigras

Druskininkų Rezistencijos ir tremties muziejaus vadovui G. Kazlauskui įteiktas krašto apsaugos ministrės padėkos raštas

Dr. Vanda BRIEDIENĖ

Inter-Asso kongresas Berlyne

Birželio mėnesį Lietuva įvairiais renginiais paminėjo 1940 metais Sovietų sąjungos įvykdytos okupacijos pradžią ir Lietuvos žmonėms nesuprantamą baisų pirmajį 1941 metų trėmimą. Panašūs įvykiai buvo paminėti ir kaimyninėse šalyse. Latvijos mokslo akademijoje buvo organizuota tarptautinė konferencija apie Sovietų sąjungos padarytus nuostolius Baltijos šalims. Vokietijoje vyko Tarptautinės buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociacijos (Inter-Asso) XIX kongresas ir buvo minimas 1953 metų birželio 17-osios Berlyno sukilimas.

Inter-Asso kongrese dalyvavo atstovai iš trylikos Vidurio ir Rytų Europos valstybių: Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Čekijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Kroatijos, Moldavijos, Rumunijos, Slovėnijos, Slovakijos, Vengrijos

Lietuvos atstovė Vanda Briedienė (kairėje) Inter-Asso kongrese Berlyne

ir Vokietijos. Tarp šių valstybių vėliau plaikstėsi ir Lietuvos Trispalvė. Berlyno spauda skelbė, kad Rytų Europos komunizmo aukų organizacijų 36 atstovai, turintys bendrą ilgesnį kaip 400 arešto metų stažą, posėdžiauja Berlyne.

Tokie kasmetiniai susitikimai leidžia pasidalinti patirtimi reabilitacijos, komunizmo nusikaltimų ir nusikaltimų vykdytojų paviešinimo, komunistinės ideologijos nusikalstamo poveikio įvardijimo,

atminimo išsaugojimo ateities kartoms, kompensacijų ir kitais klausimais. Kiekvienoje valstybėje padėtis šiaisiai klausimais skiriasi. Pavyzdžiu, nuostolių atlyginimas daugelyje šalių tik simbolinis, ypač lyginant su Vokietija. Kai kuriose jo išvis nėra.

Kongreso dalyvius sveikino įgaliotasis vyriausybės ministras Bernardas Neumannas, Bundestago deputatas dr. Christophas Bergneris ir kt.

(keliamas į 3 psl.)

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Birželio sukilimo 70-mečio minėjimo aidai

Sukilimo minėjimo renginiai, kaip ir pats sukilimas, nuvilio per visą Lietuvą. Iškilmingiausiai paminėta Kaune, kur buvo pašventintas Sukilėlių memorialas ir vyko turininga konferencija (LK) Kauno įgulos karininkų ramovėje. Vilniuje istorinė konferencija vyko Mokslų akademijos salėje, buvo padėta gėlių prie sukilių išvakarėse bolševikų sunaikinto Vilniaus sukilių stobo atminimo lentos Gedimino prospektė ir pagerbtai žuvę sukilieliai Rasų kapinėse. Nors konferencija Vilniuje sulaukė Ministro pirmininko A. Kubiliaus sveikinimo žodžių, tačiau nė vienas iš trijų aukščiausių valstybės pareigūnų sukilių minėjimuose nedalyvavo. Gal buvo baimintasi Kremliaus ar S. Vyzentalio centro propagandistų eilinio išpuolio prieš Lietuvą ir nenorėta suteikioti preteksto? Jei taip, tai vertėjo pagalvoti, ar toks atsargus elgesys nesustiprins tų pačių propagandistų melo poveikio Europos visuomenei. Esą Lietuvos valstybės vadovai pripažista sukilielių padarytus nusikaltimus žmoniškumui. Kad sukilieliai dar prieš vermachtui įžengiat į Kauną pradėjė žydų naikinimo akcijas. Nors tos akcijos iš tikro buvo nacių zonderkomandų provokacijos. Nors gali būti, jog tose komandoose buvo ir lietuvių nacių kolaborantų. Iš tikro sauvelė nusikaltelių neturi teršti dešimčių tūkstančių jaunų sukilielių pašventimo kovai už išsilaisvinimą iš pavergejų.

Šiomis dienomis žiniasklaidoje vyko istorikų, politikų ir visuomenės veikėjų diskusijos. Kalbėjo ir sukiliomo dalyviai. Nuomonų būta įvairių ir atiduodančių deramą pagarbatą tautos sukiliimo dalyviams, ir sukilių kritikuojančių, kaip nieko gero, tik nuostolius tedavusį, savo tikslų nepasiekus. Kita vertus istorijoje retas sukiliimas prieš pavergejus savo tikslą pasiekė. Ne išimtis ir 1831 ar 1863 metų sukilimai. Ir ne sukilielių kaltė, jog jėgos

buvę per daug nelygios ar priešas šetoniškai klastingas ir žiaurus.

Diskusijoje istorikas A. Kasparavičius ir kiti sukilimą piešė vien juodomis spalvomis. Jie sukilimo paruošimą ir organizavimą priskyrė vien nacių Vokietijai ir tik načių tikslams pasitarnavus. Tuo tarpu tikrovėje buvo ne taip. Ir tą mena dar gyvi sukilimo dalyviai ir liudininkai. Sukiliimo idėja Lietuvoje brendo nuo pat pirmųjų sovietinės okupacijos mėnesių, nuo represijų pradžios. Sovietams panaikinus Lietuvos kariniuomenę dauguma karininkų ir puskarininkų neperėjo į Raudonosios armijos tarnybą, bet išėjo į atsargą. Likvidavus Lietuvos šaulių sąjungą, šaulių bendruomenės nesiro. Ne visi atidavė ginklus. Sovietams uždraudus studenčių ir kitas jaunimo organizacijas, jos veikė nelegaliai. Nariai telkėsi į būrelius, keitėsi informacija, diskutavo, tarėsi. Iš už Vokietijos sienos pradėjo sklisti žinia, jog SSRS ir Vokietijos karas neišvengiamas. Ir jis greitai prasidėja. Tokios žinios kėlė pavergtų dvasią ir viltį, pasinaudojus dviejų grobuonių tarpusavio kova, atkurti Lietuvos nepriklasomybę. 1941 metų birželį sovietų pradėtos masinės represijos ir teroras, areštai ir trėmimai tik sustiprino ryžtą sukilti. Reikėjo ginklų. Jų buvo galima gauti tik iš raudonarmiečių sandelių. Nei Vokietija, nei tuo labiau Antantės valstybės ginklų nežadėjo ir nedavė.

Sovietų persekiojami Lietuvos kariškiai, buvę valstybės tarnautojai, uždraustų visuomeninių organizacijų vadovai ir aktyvistai, slėpdamiesi nuo areštų, slapta pereido Vokietijos sieną. Iki 1940 metų lapkričio, kai buvo įkurta LAFO organizacija, tokį pabėgelių buvo apie 1000. Tai jie, bet ne naciai kūrė LAFO sukiliimo centrą egzilyje. Sukiliimo centrai Vilniuje ir Kauñe kūrėsi vėliau, vietinių kariškių ir akademinių jaunimo iniciatyva.

(keliamas į 3 psl.)

Eglė WITTIG-MARCINKEVIČIŪTĖ

Europiečių dilema

Kodėl būtina komunistinius nusikaltimus prilyginti nacistiniams

Tėsinys.

Pradžia Nr. 22 (948)

Kodėl yra būtina sulyginti komunizmo ir nacizmo nusikaltimus

Iki šiol mūsų diskusija suskosi apie patį komunizmo ir nacizmo nusikaltimų sulyginimą, tokio sulyginimo pagrįstumą. Išdėsčiau poziciją, kad nėra *jokio* objektyvaus moralinio ar teisinio pagrindo, kad tie nusikaltimai nebūtų sulyginti ir pasmerkti kaip vienodai kraupūs. Dabar norėčiau pasvarstyti, kodėl mums, Lietuvai ir visai Europai, toks sulyginimas yra būtinės ir netgi esminis žingsnis bendros Europos vizijos link.

Veikale „Baudžiamoji kodekso permastymai“ (*Rethinking Criminal Law*) Džordžas P. Fletčeris, vienas įtakingiausių teisės teoretikų, teigia: jeigu norime suvokti teisę, ypač tą jos dalį, kuri apibrėžia ir aprašo nusikaltimus, pirmiausia turime suprasti svarbiausią šios teisinės srities aspektą – bausmė ir nusikaltelio nubaudimo procesas. (Džordžas P. Fletčeris, *Rethinking Criminal Law*, Boston, Toronto, Little, Brown and Company, 1978, p. 409.) Pasak Fletčerio, JAV teisės supratimas yra toks: jeigu reikalaujama bausmės, visada implikuojama, kad padarytas nusikaltimas, kita vertus, jeigu koks nors veiksmas įvardijamas kaip nusikaltimas, iš to visada išplaukia ir teisė siekti, kad nusikaltelis būtų nubaustas.

Įdomu, kad pati lietuvių kalba pabrėžia bausmės ryšį su nusikaltimu. Anglakalbių turi „nusikaltimų kodeksą“ (*criminal law*), o lietuviai – „baudžiamųjų kodeksą“. Nusikaltimo ir bausmės neatsiejamumą patvirtina ir vokiečių kalba (*Strafrecht*). Taigi, nors reikalauti nusikaltimų sulyginimo ir reikalauti (vienodos) bausmės yra du skirtinių dalykai, vis dėlto pats nusikaltimų sulyginimas – dėl nusikaltimo sąvokos fundamentalaus ryšio su bausme – būtų tolygus pripažinimui, kad panašių nusikaltelių aukos turi teisę reikalauti panašių bausmių.

Vis dėlto, nors pati nusikaltimų sulyginimoprasmė yra susijusi su bausmės prasme, mūsų svarstomu atveju būtent bausmė, tiksliau, klasiškinė jos funkcija, neatrodo pati svarbiausia. Modernūs teisinių ir filosofinių diskursų išskiria dvi bausmės funkcijas – tai atpildas už padarytus veiksmus (*desert*) ir tolesnių nusikaltimų prevenčiją (*deterrence*). Prevenciją

galima suprasti dvejopai: kaip nukreiptą į tuos, kurie nusikaltimą jau padarė, ir reikia užkirsti kelią, kad tai nesikartotų, arba kaip nukreiptą į *galimus* nusikaltėlius, nes reikia „atbaidyti“ juos nuo noro peržengti normas. Akivaizdu, kad didžioji dauguma komunizmo nusikaltelii nesulaiks atpildo, kaip ir jų aukos – teisingumo, nes ir vienų, ir kitų mažai béra tarp gyvyjų. Be to, bausmėms įvykdysti reikėtų Rusijos sutikimo bendradarbiauti, o ši šalis, SSRS paveldo perėmėja, per artimiausius dešimtmečius, net jei to reikalautų Europos Sąjunga, vargu ar imsis kokių nors atgailos veiksmų. Išskyrus vieną kitą atvejį, bausmė ateitį per vėlai, taigi atpildas nėra įmanomas. Tuo nenoriu pasakyti, kad nusikaltimų sulyginimo procesas neturi svarbios praktinės ir dvasinės prasmės. Tiesa, prasmė šiuo atveju yra labiausiai susijusi su nusikaltimų pasmerkimu kaip *simboliu* negu su realia bausme.

O kodėl nusikaltimų sulyginimas turėtų būti reikšmingas Vakarų Europai? Cia vėl norėčiau grįžti prie Fletčerio, kuris apmasto įvairias bausmės funkcijas, tarp jų ir tą, kurią įvardija kaip koreguojančią (*corrective*). (Džordžas P. Fletčeris, *Punishment versus Treatment*, In: *Basic Concepts of Criminal Law*, New York, Oxford: Oxford University Press, 1998, p. 25–42.) Bausmė, kaip nusikaltimo koregavimas, siekia, kad nusikaltelis kentėtų taip, kaip kentėjo jo auka arba aukos šeima. (Ten pat, p. 37.) Fletčeris nurodo, kad ši koreguojanti bausmės funkcija yra tiesiogiai susijusi su bibliniu bausmės funkcijos supratimu. Remdamasis žymaus hebrajų, roménų ir biblinės teisės tyrinėtojo Davido Daubo darbais, Fletčeris rašo, kad biblinės kultūros požiūriu „žmogžudys kontroliuoja aukos kraują“, todėl jis turi būti nužudytas, kad aukos kraujas galėtų grįžti pas Dievą, kaip tai esą įvyktų natūralios mirties atveju. (Ten pat, p. 37. (*The view in biblical culture, as one leading scholar argues, was that a manslayer acquired control over the victim's blood; the slayer had to be executed in order to release the blood, permitting it to return to God as in the case of a natural death.*) Pasak Fletčerio, biblinė bausmės prasmė atspindi senovinė archaiškų bausmės funkcijos pratimo tradiciją, kurios išeities taškas yra aukos kančia, o bausmė – atpildas už ją. Iš biblinės bausmės logikos seka ir

tai, kad bendruomenė, kurios pareiga nubausti žudiką, to nepadariusi pati tampa kalta, nes sutrukė „išlaisvinti aukos kraują“. Pasak Fletčerio, šis vaizdinys, pagal kurį nusikaltimas yra aukos kraujos kontrole, šiandien galėtų būti interpretuojamas kaip metafora – nusikaltelis užvaldo auką ir aukos šeimą: „*Nusikaltamas elgesys įtvirtina nusikaltelio pranašumą jo aukos ir aukos šeimos, jei nusikaltimas yra žmogžudystė, atžvilgiu.*“ (Ten pat, p. 37. (*Criminal conduct establishes the supremacy of the criminal over the victim and, in the case of homicide, the victim's family.*) Bausmė panaikina aukos ir jos šeimos „užvaldymą“, atstato lygybę tarp aukos ir nusikaltelio, versdama nusikaltelį iškėsti tokias pačias kančias, kokias patyrė jo auka. Fletčerio teigimu, viena iš bausmės funkcijų yra išreiškis solidarumą su auka ir jos šeima, vienas iš būdų pasakyti: „*Jūs ne vieni. Mes stojame jūsų pusėn prieš nusikaltelį.*“ Fletčeris daro išvadą: biblinė metafora šiandien aktuali tuo atžvilgiu, kad visuomenė, kuri neatlieka pareigos nubausti kaltuosius, tampa nusikaltelio bendrininkė. Tokiu būdu ji išsižada auką ir įtvirtina nusikaltelio dominavimą. (Ten pat, p. 38. (*When we fail to prosecute and punish a known violent offender, we all become complicitous in maintaining the victim's state of subservience.*) O bausmės taikymas išreiškia bendruomenės solidarumą su auka. Būtent šiame kontekste Fletčeris pateikia Rytų europiečių siekimą nubausti komunistinius nusikaltelius, kad pelnyta bausmė sustiprintų bendruomenės solidarumą.

Tokio pobūdžio samprotavimai šiuolaikinės teisės teorijos diskursuose yra itin reti. Bausmės, kaip atpildo supratimas apskritai darosi nepopularus, jau nekalbant apie bausmės interpretaciją per Biblijos prizmę. Vyrauja pragmatiškos bausmės tikslų koncepcijos, susijusios su visuomenės apsaugojimo idėjomis, su vadinamaja „socialine higiena“ (H. L. A. Harto terminas). Harts turėjo omeny tokius placiai paplitusius šiuolaikinės teisėsaugos veiksmus kaip „sandoriai“ su nusikalteliais, siūlant jiems laisvę mainais už vertingą informaciją apie jų sébrus. (Herbert Lionel Adolphus Hart. *Punishment and Responsibility. Essays in the Philosophy of Law*. Oxford University Press 1973.)

(Bus daugiau)

Dėl Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo metų programos darbų ir renginių vykdymo eigos

Visuomeninės tarybos prie Seimo Pasipriešinimo okupaciniam režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos rezoliucija

Visuomeninė taryba, apsvarčius Programos vykdymo eigą, pažymi:

Visos valstybinės ir savivaldybių įstaigos ir įmonės bei visuomeninės Laisvės kovų dalyvių ir tremtinų asociacijos Programoje joms skirtus darbus iš esmės sėkmingai vyko ir renginius organizuoja Programoje nurodytais terminais. Tačiau esama aplaidumo tvarkant Partizanų Motinos paminklo aplinką Kauno Ramybės parke (Senosiose kapinėse).

Pabrėžia, jog visuomeninės asociacijos, nepaisant ženklių mažesnio nei valstybinės ar savivaldybių įstaigoms ir įmonėms finansavimo, savo įsipareigojimus Jubiliejinei programai šiai dienai įvykdė.

Apgairestauja, kad išskilinguose 1941 metų birželio 23 dienos sukilimo 70-mečio minėjimo renginiuose nedalyvavo nė vienas iš trijų aukščiausių valstybės pareigūnų. Manome, jog Lietuvos visuomenėje ir tarptautinėje opinijoje tok vadovų poelgis gali būti suprastas kaip pritarimas sovietinės propagandos suformuotai nuomonei esą sukilimas buvęs nacių inspiruotas ir pasitarinavo tik jų tikslams.

Primena Alytaus rajono ir Trakų rajono savivaldybių merams, kad Miroslavo miestelio kapinėse ir prie Rūdiškės-Onuškio plento dar

sovietinės okupacijos metais kovose su Lietuvos partizanais žuvusiems stribams ir čekistams pastatytuose paminkluose tebėra tuometiniai užrašai „žuvusiems nuo buržuazinių nacionalistų rankos“ neatitinka istorinės tiesos ir žeidžia partizanus ir Laisvės kovų dalyvius.

Raginame nedelsiant šiuos užrašus pakeisti į naujus, atitinkančius partizanų Laisvės kovų dvasią.

Esame šokiruoti nacionalinės Lietuvos televizijos vadovybės akibrokštų partizanams ir Laisvės kovų dalyviams. Prieš pat Gedulo ir Vilčies dienos minėjimo valstybės iškilmes, birželio 11 dieną, prieš „Panoramos“ laidą LTV rodė sovietinės propagandos „sedevrą“ V. Žalakevičiaus filmą „Niekas nenorėjo mirti“, kuriame nepamatysi nei čekistų, nei sovietinės armijos kareivių. Tik vieno kaimo vyrai kariauja tarpusavyje. Vieni už „buožes“, kiti už „liaudži“. Tikras „pilietinis karas“. Šis filmas buvo pastatytas partizanų kovos diskreditacijos tikslu.

Kreipiamės į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetą ir Radijo ir televizijos tarybą, prašydami kontroliuoti nacionalinį transliuotoją, jog bent jau prieš Laisvės kovų ir tremtinų atmintinas dienas nebūtų transliuojamos partizanų kovas ar tremtinų kančias žeminančios laidos.

Šiltas susitikimas

„Kur mano téviškė? Sibiras–Lietuva–Australija“ – tokiu pavadinimu knygą paraše Australijoje, Melburno mieste, gyvenanti 1941-ųjų metų tremtinė Marija Grabauskaitė-Augustinienė.

Liepos 3 dieną Pilviškiuose, Vilkaviškio rajone, kur knygos autorė ilgą laiką gyveno, bendruomenei buvo pripratytas „Naujojo lanko“ leidinys – Marijos Grabauskaitės-Augustinienės liudijimas apie savo išgyvenimus Sibire, Lietuvoje ir Australijoje.

Knygos pristatyme dalyvavės leidyklos „Naujas lankas“ direktorius, taip pat buvęs tremtinys Vidmantas Zavadskis susirinkusiosius sužindino su sudėtingu auto-

rės gyvenimo keliu.

Dėl tremties Marija negalėjo mokytis norimos specialybės – baigė tik pirmajį medicinos seserų mokyklos kursą.

Renginyje ištraukas iš knygos skaitė Violeta Mickevičiūtė, šios knygos redaktorė, ilgametė radijo diktoriė.

Pilviškių bendruomenės pirmininkui, knygos pristatymo vedėjui Kęstučiui Braziui talkino Nemiro Gardauskienės vadovaujančias anasamblis „Jovaras“. Jis Marijai priminė melodijas, kurių niekada neužmirš. Moteris aplanko Lietuvą, nepraras-dama vilties pamatyti ir savo gimtinę Turočiaką Sibire.

(keliamą į 4 psl.)

Birželio sukilimo 70-mečio minėjimo aidai

(atkelta iš 1 psl.)

Vietose konspiracijos tikslais sukilėliai būrėsi mažomis grupelėmis vadinais „penketukais“. Jų ryšiai su stabais buvo minimalūs. Siekti išvengti grupinių areštų. (Antrosios sovietų okupacijos laikais panašiu principu kūrėsi ir veikė neginkluoto pasipriešinimo organizacijos).

Pasipriešinimo, sukilimų organizacių centrų įsikūrimai užsienyje nėra naujiena ar retenybė ir vien dėl to Berlyne įsikūrusi LAF nereikėtū laikyti nacių dariniu. Kur daugiau tuo metu galėjo tokis centras įsikurti ir būti saugus? Naciai, ruošdamiesi karui su SSRS, laikinai toleravo sukilimo idėją, bet ir kėlė nepriimtinus reikalavimus paklusti. Plk. K. Škirpa dar prieš karą pradžią įspėjo štabus Lietuvoje – vokiečiais nepasitikėti. Tolimesni įvykių tuos spėjimus patvirtino. Sukilėliai liko „vienui vieni“. Plk. K. Škirpa nacių vadovybės priėmimo sukilti negavo. Jis ir kiti štabo nariai karą pradžioje iš Berlyno nebuvo išleisti, liko lyg namų areštė. Reicho vadovybė draudė lietuviams sukilti, sudaryti Lietuvos Laikiną Vyriausybę ir skelbtį Nepriklausomybės atkūrimo Deklaraciją. (Ar skaitytojui tokis elgesys nepriemonė didžiųjų valstybių vadovų elgesio 1990 metų pradžioje?) Berlynas draudė vermachtui turėti bet kokius kontaktus su sukilėliais, kaip su Lietuvos valdžios atstovais. Jie jautėsi tokie stiprūs, jog jokia sukilėlių parama nepageidautina. Toks buvo realus „bendradarbiavimas“.

Pirmosiomis karo dienomis Berlynas ne tik draudė lietuviams sukilti, bet ir bandė jiems kenkti. Nereti buvo atvejai, kai vokiečiai sukilėlius sušaudyavo. Mano gimtajame kaime antrają sukilimo dieną vokiečių žvalgybos būrys išėjusių juos pasveikinti aštuonis sukilėlius suguldė į pakelės griovį ir sušaudė. Prieš tai sukilėliai, ginkluoti tik pistoletais, buvo atėmę iš raudonarmiečių tanketę, jos įgulą nuginklavę paleido, parodė keilią į rytus. Tokia buvo sukilėlių moralė. Tą pačią dieną vokiečiai Alytuje sušaudė 42 sukilėlius. Panasių įvykių, tada vadintų „nesusipratimais“ buvo Žemaitijoje ir kitose vietose. Ar vermachto delsimas įžengti į Kauną nebuvu tyčinis? Gal jie laukė kol gestapo zoniderkomandos padarys savo kruvinas provokacijas? Ar norėta, kad sukilėliai turėtų daugiau nuostolių nuo besitraukiančių raudonarmiečių, panšiai, kaip sovietinė armija delsė forsuoti Vyslą Varšuvos sukilimo metu 1944 metų žiemą? Štai koks buvo realus „bendradarbiavimas“ su naciais.

Faktiškai sukilimas visoje Lietuvoje vyko spontaniškai. Tik signalą sukilti davė LLV Deklaracijos paskelbimas per Kauno radiofoną. Sukilimo šstabas Vilniuje buvo sunaikintas bolševikų, organizatorių vokiečiai

neišleido iš Berlyno. Kauno šstabas veiksmams vadovavo tik Kaune ir jo apylinkėse. Kitose vietovėse sukilėliai telkėsi, ginklavosi ir veikė kaip patys išmanė.

Tokiems sukilimo kritikams, kaip istorikas dr. A. Kasperavičius (LII) ar prof. S. Sužiedėlis (JAV), sukilėlių veikloje nematantiems nieko gero, tik tarnystę naciams, dar kartą reikia priminti konkretius sukilėlių darbus, jei jie tautos sukilimo prieš pavergėjus savaime nelaiko vertę. Sukilėliai iš NKVD kalėjimų išlaisvino per 3000 politinių kalinių, kuriems gręsė sušaudymas arba mirtis nuo išsekimo. Gaila, jog jie nespėjo laiku išlaisvinti visų politinių kalinių. Tuomet nebūtų buvę Rainių, Pravieniškių, Červenės ir kitų žydynių. Jie išlaisvino daug bolševikų nespėtų išvežti į Sibirą tremtinių. Ar tūkstančiams žmonių išgelbėtos gyvybės nėra vertę? Sukilėliai saugojo nuo sunaikinimo visiems gyventojams svarbius objektus – elektrines, tiltus, geležinkelio stotis, pašto ir kitas įstaigas. Nereikia būti neregiai ar daltonikais ir matyti vien juodą spalvą – žydų Holokausto pradžią.

Žydų Holokaustas Lietuvoje yra skaudus ir tragiškas mūsų istorijos faktas. Tik priskirti jį sukilėliams yra nedora. Sukilimo eigoje, kai vermahtas jau kontroliavo miestus ir svarbius kelius, o Raudonosios armijos likučiai miškų ir kaimų keliukais netvarkingai bėgo iš Lietuvos, prie sukilėlių prisiplakė nemaža atsitiktinių pakeleivių, tarp jų ir iš kriminalinio pasaulio. Kas norėjo, tas ir užsirišo baltą raištį ant rankovės, o gestatas tuo naudojosi. Šie prisiplakėliai daugiausia ir prisidėjo prie gestapo organizuoto žydų naikinimo. Visi jie arba žuvo karą veiksmuose, arba buvo sušaudyti antrosios sovietinės okupacijos metais. Niekas Lietuvoje tų žmogžudžių negailėjo ir dabar nepasigenda.

Baigdamas straipsnį norėčiau pasakyti keletą karčių žodžių apie birželio 29–30 dienomis vykusią tarptautinę konferenciją „SSRS ir Vokietijos karo pradžią Baltijos šalyse 1941 metais“. Nevykusiai parinkti pranešėjai, tendencingai traktuodami sukilimo tikslus ir sukilėlių veiksmus, priskirdami jiems gestapo ir kriminalinių pakeleivių padarytus nusikaltimus, brutaliai šmeižė ir skaudino salėje buvusius sukilimo dalyvius ir jų artimuosius. Tomis dienomis, kada dar vyko sukilimo pagerbimo renginiai, valstybės pripažinti kariais savanoriais sukilėliai čia buvo pažeminti ir apšmeižti. Ar tam jie buvo kviečiami į šią konferenciją? Ar konferencijos rengėjai pagalvojo apie žmonių, kurie šventai tikėjo, jog kovoja tik už Lietuvos išlaisvinimą, dvasinę būseną po patirto purvino melo dušo?

Inter-Asso kongresas Berlyne

(atkelta iš 1 psl.)

Buvo perskaitytas Vokietijos prezidento sveikinimas, kuriame pažymėta, kad teisingai pasirinkta kongreso vieta – Berlynas, nes čia, kaip jokiam kitame Vokietijos mieste, dar šiandien akivaizdūs „geležinės uždangos“, padalijusios Europą, pėdsakai (buvo 1378 kilometrų ilgio vidinė Vokietiją padalijusi mūro siena). Sveikinime priminta, kad komunistinės diktatūros priespaudos aparato aukų kančia įamžinta daugelyje paminklinių ir atmintinių vietų. O nusikaltusiems, menkinantiems savo veiklos pasekmes ir patiriantiems per mažai gėdos privalome garsiai ir aiškiai tai pasakyti. Svarbu patirtą didžiulę neteisybę ir netektis parodyti jaunajai kartai, kad „niekas nebūtų užmiršta“. Prezidentas patvirtino savo simpatijas ir palaiikymą, palinkėjo sekūmės ir Dievo palaimos.

Kongreso metu Slovakijos delegatai demonstravo filmuotą medžiagą apie komunizmo nusikaltimus Slovakijos teritorijoje. Juosteje užfiksuota kaip atkasamos šachtos, skaldo mas betonas, ir atidengiama daugybė skeletų ir kaulų. Aukų kūnai, gal dar gyvi žmonės, buvo užbetonuoti.

Slovėnijos atstovai kėlė klausimą, ar kitose valstybėse pastebimas buvusių komunistų, savo krašte nepaliestų iliustracijos įstatymo, atsigavimas, jų veržimasis į valdžią. Jie infiltruoja į žiniasklaidą, šventėse vėl kelia buvusius simbolius, stengiasi daryti įtaką ES priimamoms rezoliucijoms. Pas mus Kaune iki šiol – per 20 nepriklausomos Lietuvos metų negalime nuo Vytauto tilto pašalinti penkiakampių žvaigždžių.

Vokietijos atstovų pranešime taip pat pabrėžtas SED (Vokietijos vieningerų socialistų partijos) ir jos nomenklatūros kadru renesansas kai kuriose Žemėse, prisdengiant kairiųjų vardu. Pavyzdžiu, Brandenburgo žemėje trečdalies kairiųjų deputatų bei daugiau kaip tūkstantis policininkų susiję su karjera Štazi. Iki šiol dirba teisėjas VDR laikais buvęs Štazi įskundėjas (mes mandagiai sakytume – informatorius) šiandien sprendžiantis aukų pretenzijas ir priimantis nutarimus.

Buvusių komunistų veiklos stiprėjimas, dangstantis kitais varda ir struktūromis, pastebimas daugelyje Rytų ir Vidurio Europos valstybių. Ypač ten, kur nebuvo iliustracijos arba ji buvo su išimtimis. Pranešimuose buvo daug bendro, bet ir naujos patirties, naujų pasiūlymų. Pavyzdžiu, Latvijos represuotųjų asmenų organizacijos nesiskundžia narių mazėjimui, nes priėmus įstatymą, kad buvę represuotieji asmenys gali išeiti į pensiją penkeriais metais anksčiau nei kiti, jų gretos kasmet pasipildo po 100–200 naujų narių. Anksčiau represuotojo asmens statusas kai kam nebuvo reikalingas. Dabar, esant nedarbui, žmonės gali pasinaudoti šiuo statusu ir anksčiau išeiti į pensiją. Kuri, beje, Latvijoje mokama nesumažinta.

Kongreso dienomis buvo pagerbtos 1953 metų birželio 17 dienos Berlyno sukilimo aukos. Padėti vainikai kapinėse, aplankyta politines ambici-

jas tenkinusi mūro siena, beprasmiškai padalijusi miestą, šalį, tautą ir daugelį gyvenimų. Išliko autentiški tos sienos gabalai, dar stovi geležinių virbų linija. Greta pastatyta Susitaikymo koplyčia, kuri man savo forma priminė jurtą, tik daug aukštesnė. Joje nuo 2006 metų rugpjūčio kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 12 valandos meldžiamasi. Kas mėnesį išleidžiamas informacinis lapelis su priešios sienos žuvusiųjų sąrašu ir perskaitomas trumpos žuvusiųjų biografijos. Sudaroma galimybė artimiesiems, draugams ir visiems kitiems per atskiro asmens gyvenimą prisiminti tą istorinį laikotarpį ir beprasmiškas netektis. Bendra malda „Tėve mūsų“ rodo kitų skausmo supratimą ir atjautą, mūsų bendrumą šioje žemėje. Jie troško būti laisvi, pakeisti bukų kasdienybę. Ir buvo nužudyti. Panašus jausmas apima stovint prie mūsų 1941 metų birželio sukilimo Kaune paminklinių kryžių. Jauni sukilėliai siekė Tėvynės nepriklausomybės, kovojo už teisę būti laisviems. O ką šiandien darome ir ką galime daryti dėl tėvų ir protėvių žemės ir kalbos?

Būtina paminėti Inter-Asso kongrese priimtą rezoliuciją. Joje pabrėžiama, kad visur, kur buvo įsitvirtinę komunistiniai režimai, milijonai žmonių kentė terorą ir elementarių žmogaus teisių pažeidimus. Kiekvienos valstybės atstovų pranešimuose buvo minimi kalėjimai, lageriai, kankinimai ir žudymai. Randama daugybė masinių žudynių kapaviečių.

Rezoliucijoje reikalaujama komunizmo nusikaltimų pasmerkimo. Praėjus 21 metams po komunistinio režimo žlugimo Europoje, nusikaltimai vis dar neigiami ir atsakomybė už juos sumenkinama. Europinės institucijos turėtų sukurti tinkamas priemones, kurios nacionalsocialistinių fašistinių, taip pat komunistinių nusikaltimų paneigimą paskelbtų už įstatymo ribų, taiyra tokie paneigimai neatitinika tiesos ir nusipelno bausmės. Skatinamos nuostatos stiprinti mokomąja veiklą, parodant diktatūros ir demokratijos skirtumus. Laukiamas, kad šalių vyriausybės, kurios komunizmas paliko savo kruvinus pėdsakus, atsisakyti diktatūrų primenančių ir šlovinančių simbolių, ženklinimų, gatvių pavadinimų. 20 amžiaus Europos istorijoje turi būti nušviestas abiejų didelių totalitarinių režimų – nacionalsocialistų fašistų ir komunistų – keliai masių pavyzdžiai demokratijai, žmogaus teisioms ir laisvėms. Tik bendra tarptautinė veikla leidžia dalyvauti kartu įvertinant sovietinės okupacijos ir komunistinio tautų genocido padarinius.

Privalu daryti viską, kad liktume laisva ir ori tauta, gerbianti savo Tėvynę ir Laisvės kovotojus. Kad ateities kartos žinotų tikrą mūsų pasipriešinimo okupacijai istoriją ir tikrą Laisvės kainą. Ar moralu būtų šių dienų pasaulyje sėdėti savo kieme „po klevu“ ir nieko nedaryti? O gal pasirauktis į kitą kiemą? Tačiau dar prieš mūsų erą garsus Romos poetas Horacijus rašė, kad „tik dangaus skliautą, bet ne sielą pakeičia tie, kurie papėga už jūrų“.

Pagerbtas Juozo Vitkaus-Kazimieraičio atminimas

(atkelta iš 1 psl.)

Minėjimas prasidėjo Druskininkų buvusių tremtinių choro atliekama daina. Žuvusieji už Lietuvos laisvę buvo pagerbtai tylos minute ir salve. Žodį tarė G. Kazlauskas: apibūdino išskirtinį Kazimieraičio vaidmenį organizuojant ginkluotą pasipriešinimą Dzūkijoje, priminė kai kuriuos partizanų vado biografijos faktus. Krašto apsaugos viceministras V. Umbrašas kalbėjo apie patriotinį jau nosios kartos ugdymą, pasidžiaugė renginiu, V. Klimui ir G. Kazlauskui įteikė Krašto apsaugos ministrės R. Juknevičienės padėkos raštus už pastangas išsaugoti istorinę atmintį ir bendradarbiavimą, siekiant, kad garbinga Lietuvos praeitis tarnautų šian dienai ir rytojui. Monsinjoras A. Svarinskas kvietė išlaikyti dvasingumą, ragino mylėti Tėvynę taip, kaip ją mylėjo laisvės kovotojai. Partizanas J. Jakavonis-Tigras prisiminė Kazimieraitį kaip kilnų, religingą, pareigingą vadą, kurį visi mylėjo ir gerbė. Prisiminimais apie tėvą pasidalijo jauniausioji duktė J. Vainauskiene, kelis žodžius tarė vaikaitis L. Vitkus. Tarp pasakymų skambėjo partizanų dainos, atliekamos Vieciūnų jaunujų šaulių ansamblio, savanorių dueto iš Druskininkų „Atgimimo“ mokyklos, Vilniaus Karininkų Ramovės ansamblio „Vilnelė“. Reikšmin-

gu renginio akcentu tapo didelio būrio jaunujų šaulių priesakos priėmimas.

Prieš išvykstant į P. Aleksonio sodybą Liepiškių kaimę, kur buvo įrengta paskutinė Kazimieraičio vadavietė, o dabar stovi paminklas, minėjimo dalyviai pasivaišino kareiviška koše, kurią J. Vitkaus inžinerinio bataliono virėjai atvežė net iš Kauno. Paskutinės Kazimieraičio vadavietės vietoje G. Kazlauskas papasakojo apie čia 1946 metų birželio 30 dieną vykdytą kratą, po kurios sodybos šeimininką areštavo, o Kazimieraitis su PLP srities štabo nariais buvo priversti sustemus persikraustytį į neparuoštus štabo darbui Žaliaiškio bunkerius. P. Aleksonio sodyboje prie paminklo tėsesi minėjimo dalyvių bendravimas, skambėjo „Vilnelės“ atliekamos dainos.

Pakeliui į namus, Snaigupės kaime, buvo pagerbtas dvięjų žuvusių partizanų A. Subačiaus-Tauro ir F. Černiausko-Vasario atminimas. Apie jų žūties aplinkybes papasakojo buvęs partizanas J. Gaidys-Savanoris. Prie dvięjų betoninių kryžkelių padėjome gėlių, uždegėme žvakutes, o nenuilstantys „Vilnelės“ ansambliečiai vėl dainavo partizanines dainas.

Patyrė daug emocijų, nugalėjė lietų, geros nuotaikos jau vakarop sugrižome namo.

Gintautas KAZLAUSKAS

Šiltas susitikimas

(atkelta iš 2 psl.)

Knygos pristatyyme dalyvavo žmonės iš įvairių rajonų vietų bei kitų miestų. Čia taip pat apsilankė ir garbūs svečiai. Vienas iš jų – Edmundas Simanaitis. Jis gyre knygos autorę už „galinę pilietinį ir tautinį darbą“, kuris retam lietuviui pavyksta gyvenant užsienyje – tautiškuo puoselejimą tolumojoje Australijoje.

Emigravusi 1996 metais su jauniausiu sūnumi Povilu (Lietuvoje ji susilaukė dukters iš trijų sūnų) netrukus Marija įsijungė į Lietuvos Bendruomenės veiklą. Dainuoja „Sambūrio“ chore, gieda Melburno lietuvių bažnyčioje. Daugiau kaip 11 metų redaguoja laikraštį „Tėviškės aidai“, kurieledžia Australijos Lietuvijos Katalikų Federacija.

Autorė niekada neužmiršta esanti lietuvių. Būdama Lietuvoje ji aktyviai dalyvavo Sajūdžio veikloje, buvo pirmojo tremtinių suvažiavimo delegatė. 1989 metais ji buvo pirmoji Birštono tremtinių organizacijos pirmininkė. Blaškyta gyvenimo audrą, Marija džiaugiasi, kad apie savo išgyvenimus gali kalbėti su skaitytojais. O jie nenusivilis...

Autorės vaikaitė pristatymopabaigoje perskaitei rašinio ištrauką apie meilę gimtinei, žmonėms. Apie tai bylojį Vilniaviškio krašto muziejaus darbuotojos Aušros Mickevičienės parengtą paroda „Žiaurią katorą ištverė nešam ateitin istoriją tautos“.

Dalija Agota KARKIENĖ

Rugpjūčio 6-ąją vėl susitiksime Ariogaloje

Rugpjūčio 6 dieną (šeštadienį) Ariogaloje vyks 21-asis Lietuvos buvusių politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“

Programa:

11 val. šventinė eisena į Dubysos slėnį;

12 val. šv. Mišias Dubysos slėnyje aukos Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, giedos jungtinis LPKTS choras;

13 val. šventės atidarymas ir svečių sveikinimai;

14 val. jungtinio buvusių tremtinių ir politinių kalinių choro dainos;

15 val. šventinė popietė, dalyvaus solistai Eglė ir Vytautas Juozapaičiai, liaudiškos muzikos kapela „Daumantų muzikantai“ (vadovas Kęstutis Švilpauskas);

19 val. šokiai, dalyvaus Mindaugas Mickevičius-Mino ir Ariogalojaunimo muzikos grupė „Laisvas režimas“.

Sąskrydyje „Su Lietuva širdy“ jungtinio LPKTS choro atliekamos dainos:

„Leiskit į Tėvynę“ (m. L. Abariaus, ž. J. Snapščio-Margalio);

„Už Raseinių ant Dubysos“ (m. J. Naujailio, ž. Maiironio);

„Kur giria žaliuoja“ (m. J. Gudavičiaus,

ž. K. Sakalausko-Vanago);

„Tėvyne dainų ir artojų“ (m. G. Tautkaus,

ž. J. Marcinkevičiaus);

„Kritusiems Lietuvos partizanams“ (m. ir ž. A. Paulavičiaus);

„Išeivio sapnas“ (m. ir ž. V. Siminkevičiaus);

„Lopšinė gimtinei ir motinai“ (m. V. Mikalausko, ž. J. Marcinkevičiaus);

„Ant kiekvieno kalnelio“ (m. B. Gorbulslio, ž. J. Marcinkevičiaus);

„Odė Lietuvai“ (m. G. Savinienės, ž. R. Gečio);

„Tau, sesute, puikios gėlės“ (m. S. Gražinio, ž. P. Lemberto);

„Žemėj Lietuvos“ (m. ir ž. K. Vasiliausko);

„Tautiška giesmė“ (m. ir ž. V. Kudirkos);

„Lietuva brangi“ (m. J. Naujailio, ž. Maiironio).

Dėmesio!

Bégikus, norinčius nešti šventinę ugnį, kviečiame kreiptis į Kauno jungtinio sveikatos klubo vadovą Petrą Sventicką tel. 8 685 53648.

Jonavos filialo susirinkimas

Birželio 9 dieną į LPKTS Jonavos filialo ataskaitinį rinkiminį susirinkimą – konferenciją susirinko garbaus amžiaus buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Filialo pirmininkė Veronika Gabužienė pateikė išsamią ataskaitą apie nuveiktus darbus bei numatomus ateities planus. Revizijos komisijos ataskaitą pateikė Genė Sematovič. Išrinkta nauja filialo taryba, filialo pirmininke išrinkta Veronika Gabužienė.

Buvo pagerbtai 1941 metų tremtiniai ir garbūs jubiliatai. Jiems įteikiti rožių žiedai ir tremties prisiminimų knygos. Jonavos KC politinių kalinių ir tremtinių choras „Viltis“ (vadovė Violeta Michelkevičienė), susirinkusiems daina-

vo tremties ir Laisvės kovojo dainas. Savo dainomis žavėjo ir iš Kauno Eigulių seniūnijos atvykęs Kaunėnų bendruomenės moterų sektetas (vadovė Eglė Verzienė). Apžiūrėjome Krašto muziejaus surengtą tremties nuotraukų parodą.

Birželio 14-ąją paminėjome Gedulo ir Vilties dieną. Prie memorialo partizanų atminimui uždegta žvakę, padėta gėlių, tylos minute pagerbtas jų atminimas. Minėjime kalbėjo Savivaldybės mero pavaduotojas Vytautas Venckūnas ir Jonavos filialo pirmininkė Veronika Gabužienė. Skambėjo choro „Viltis“ partizaniškos ir tremties dainos, poetų lageriuose ir tremtyje sukurtos eilės.

Vėliau vykome į Jonavos geležinkelio stotį. Padėjome gėlių ir uždegėme žvakę ant bėgių ir prie lentos negrižusiu atminimui. Jonavos miesto kapinėse Tremtinių koplyčioje klebonas Audrius Mikiutiukas aukojo šv. Mišias už visas genocido aukas: negrijusius, atguliusius Lietuvos laukuose kovojant už Laisvę, grįžusius, bet išėjusius Amžinybę, ir už gyvuosius, ištiverusius visas vergijos kančias, prašant jiems sveikatos, stiprybės ir Aukščiausio palaimos.

Sv. Mišiose dalyvavo ir savo tremties prisiminimais dalijosi prelatas Vincentas Pranckietis.

Eugenija MOCKAITIENĖ

2011 m. liepos 15 d.

Tremtinys

Nr. 26 (952)

5

Gyvosios istorijos pamoka Lūšėje

Komisija Laisvės kovoms įamžinti, veikianti prie Mažeikių savivaldybės, pasiūlė įamžinti Lūšės mūšio 70 metų sukaktį. Šią idėją, subrandintą Mažeikių rajono Politinių kalinių sajungos pirmininko Alberto Ruginio ir muziejininko Algimanto Muturo,

kūbūrio sukilėlių paprašė pagalbos. Išardę geležinkelio bėgius, sustatę kulkosvaidžius, laukė traukinio. Garvežiui nuvirtus, keletas raudonarmiečių žuvo ir buvo sužeisti. Iš viso nelaisvėn paimta 60 sovietų kariškių. Išlaisvinti suimti ir vežti į tremtį

nai priėmė garbingus svečius. Seniūnaitė Jadviga Jagminienė pažadėjo, kad prie paminklo visuomet žydės gėlės. Žuvusiojo sukilėlio V. Dubicko vaikaitė kaunietė Loreta Vasiliauskienė dėkojo už jos senelio atminimo įamžinimą.

Birželio sukilimo 70 metų sukakties minėjimo dalyviai

parėmė LGGRTC aukų remimo fondas ir Mažeikių rajono savivaldybė. Paminklinį akmenį projektavo ir ji pastatė Mažeikių dailės mokyklos direktorius Zenonas Steponavičius ir Mažeikių šaulių kuopa, vadovaujama Prano Trakinio.

Liepos 6 dieną išpūdinga Mažeikių šaulių motorizuota kolona ir žmonės, neabejanti Lietuvos istorijai, patraukė į Židikų miestelį Mažeikių rajone. Ten, Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje, šv. Mišias už Birželio sukilėlius aukojo parapijos klebonas Egidijus Jurgelevičius. Po šv. Mišių klebonas pašventino paminklinį akmenį prie buvusios Lūšės geležinkelio stoties. Čia 1941 metų birželio 24 dieną sukilėliai nuvertė sovietų kariuomenės traukinį.

Vienintelis gyvas to mūšio dalyvis Augustas Mylė prisiiminė tos dienos įvykius: „Sukilėlis Vincas Dubickas geležinkelio stotyje iškabino trispalvę vėliavą. Iš Mažeikių atvyko traukinys su sovietų kariškiais. Jie trispalvę nuplėše, o sukilėlių Vincą Dubicką ir stoties viršininką Vincą Blažaitį areštavo ir išvežė Latvijos pusē. Latvių sukilėliai iš Vainodės telefonu pranešė, kad rusų traukinys gržta atbulas atgal. Dvylika Lūšės partizanų, vadovaujamų H. Adamkevičiaus, nutarė išlaisvinti suimtuosius ir Židi-

Latvijos piliečiai. Kautynių metu žuvo sukilėliai Vincas Dubickas ir Kostas Statkus. Pasidavę rusų kariai buvo uždaryti ir vėliau perduoti vokiečiams, o Latvijos piliečiai išskirstyti pas ūkininkus, vėliau jie sugrįžo namo. Židikų partizanai, vadovaujami Olšausko, atvyko pavėlavę, kai jau mūšis buvo pasibaigęs. Mat ruošiantis į pagalbą Lūšės partizanams, iššovė sunkvežimyje pastatytas kulkosvaidis, ir susižeidė partizanas Strikaitis. Taip Lūšės partizanai nuvertė traukinį vieni.“

Renginį vedės Mažeikių kultūros centro renginių organizatorius Paulius Mylė jį pavadino gyvaja istorijos pamoka. Skambėjo sediškės Linos Rupšienės atliekamos raudos, buvusių tremtinių choro „Atmintis“ (vadovė Zita Gaižauskienė) dainos. Savo programą atliko ir Vainodės (Latvija) jaunimo astovės. Aidėjo šaučių salvės ir patrankos saliutai. Padėta gėlių, uždegta atminimo žvakučių.

Kalbėjo Lietuvos Respublikos Seimo narys, Lietuvos Sąjūdžio pirmmininkas Rytas Kupčinskas, Mažeikių rajono savivaldybės meras Antanas Tenys, LLKS Žemaičių apygardos vadas Steponas Grybauskas, kaimyninės Latvijos ir net Bulgarijos astovai, besisvečiuojantys Židikuose. Lūšės bendruomenė malo-

Sukilėlių likimas susiklostė įvairiai. Augustas Mylė po sukilimo tapo Vietinės Rinktinės kariu, po jos likvidavimo perėjo į Tėvynės Apsaugos Rinktinę. Po Sedos mūšio pasitraukė į vakarus ir ilgus metus gyveno Kanadoje, ten aktyviai dalyvavo šaulių veikloje. Dabar, grįžęs namo, į Tėvynę, gyvena Viešniuose. Džiugina mus visus savo sveikata, energija, išmintimi, ypač tuo, kad jauni žmonės gali tame pažinti gyvą istorijos legendą. Dar tebéra gyvas ir jaunesnysis Augusto brolis Eligijus, kuris šmaikštauja, jog ligi šiol jam apmaudu kad negalėjo dalyvauti tada nuverčiant rusų traukinį, nes tuo metu jam tebuvo 13 metų...

Sukilėlio Jono Griciaus sūnus Petras Gricius prisimena, jog jo tėvas dirbo Lūšėje priežiūros darbininku. Kartu su Kaziu Keturvaikiu, Leonardu Zubiu ir Justinu Pluku dalyvavo ardent geležinkelio bėgius. Po sukilimo jis toliau dirbo geležinkelio darbininku. 1945 metais, prasidėjus antrajai rusų okupacijai, visi keturi be teismo buvo išvežti į lagerius, tačiau byla nebuvo sudaryta, ir po metų jie paleisti namo. 1951 metais vėl visi buvo suimti ir nuteisti 25 metams lagerio ir dar 5 metams tremties. Iš lagerių lūškiai gržjo 1956 metais pradės sveikatą ir jau nebeilgai tegyveno.

Albertas RUGINIS

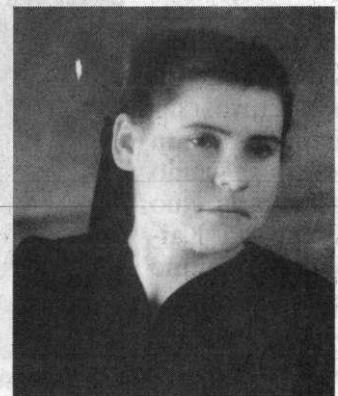
Sveikiname

85-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname ilgametį LPKTS Alytaus filialo narį, tikrą Lietuvos patriotą, buvusį politinį kalinių, narsų Norilsko sukilimo dalyvį, karį savanorių **Bronislovą RAMANAUSKĄ**.

Linkime stiprios sveikatos, geros nuotaikos ir toliau būti tokiam energingam, aktyviam patarėjui, dalyvauti filialo veikloje.

Tegul žiedai išpuoš kiekvieną šventę
Kaip veidą puošia lūpų šypsena,
Tegul krūtinės džiaugsmas neaplenkia
Ir laimė nesibaigia niekada.

LPKTS Alytaus filialas

80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią Igarkos tremtinę, mylimą Mamytę **Albiną MIKŠIENĘ**.

Linkime stiprios sveikatos, neblėstančios energijos, geros nuotaikos ir Dievo palaimos.

Myliintys vaikai:
Vilhelmas, Jonas, Laima, Milda, vaikaičiai ir provaikaičiai

Gražaus **70-ojo** jubiliejaus proga sveikiname buvusią Irkutsko sr. Zimos m. tremtinę, aktyvią LPKTS Tauragės filialo tarybos narę **Almą BUDRIKAITĘ-MIŠEIKIENĘ** ir linkime, kad veidą visada puoštį šypsena, akių netemdytų ašaros, neapleistą sveikata, dienos būtų prasmingos ir laimingos. Ilgiausią metų, Dievo palaimos.

LPKTS Tauragės filialas

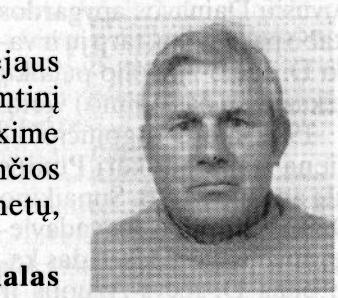

70-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusią Irkutsko sr. Taišeto r. tremtinę **Danutę ČEPAITIENĘ**.

Esi reikalinga visiems, Tu, mielioji, Skubi vis paskendus darbuos.
Visur Tu suspėji – neaimanuoji, Iš kur Tavyje tiek jėgos?

Linkime ir toliau visur suspėti, džiaugtis gyvenimu, būti sveikai ir stipriai, telaimina Tave Aukščiausiasis.

LPKTS Kauno filialas

Gražaus **70-ojo** jubiliejaus proga sveikiname buvusį tremtinį **Jeronimą TREIKLERĮ**. Linkime stiprios sveikatos, neblėstančios energijos, ilgų gyvenimo metų, Dievo palaimos.

LPKTS Tauragės filialas

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 7 Lt, 3 mén. – 21 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Nematomi dalykai yra patys giliausi ir svarbiausi

Šiandien žmonės renkasi keliones, kurios turi prasmę ar suteikia malonumą. Tačiau vertybinių kelionės vi suomet turės prioritetą prieš poilsines, nes jos susijusios su žmogaus dvasiniais ir pažintiniais aspektais. Birželio mėnesio pabaigoje Vytauto Didžiojo karo muziejaus darbuotojai, lydimi savo ganytojo, Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčios kapeliono kpt. Tomo Karklio, aplankė religines istorines vietas Guroniose ir Paparčiuose, Kaišiadorių rajone. Kartuviuko ir grupė Lietuvos kariuomenės Karo policijos Kauno Igulos karių. Nuo Kauno iki Kaišiadorių rajone esančio Guronio kaimo – apie 70 kilometrų.

Mūsų kelionės vadovas knygias T. Karklys ekskursiją pradėjo nuo Guronio kaimo esančios kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškės. Aplankėme sakralinį Rožinio slėpinį kelią ir parką, penkias Rožinio slėpinį kelio koplytėles su freskomis, vaizduojančiomis scenas iš Biblijos bei Lietuvos katalikų gyvenimo istorinius įvykius, Šv. Mergelės Marijos statulą, re kolekciją namus, Šv. Juozapo koplyčią.

Paparčių kaimė apsilankėme 1994 metais įkurtame Aušrinės Marijos vienuolyne, kuriame sergstima 17 čia gyvenančių seserų susikaupimotyla, neįsileidžiant pašaliečių

įgyvenamają erdvę. Savo charizma vienuolės skelbia Šv. Trejybės adoraciją vienumuoję ir broliškame gyvenime. Tikslas – Dievo garbinimas. Jautriai su mūsų grupe bendravo Betliejaus Mergelės Marijos ēmimo į dangų ir Šv. Brunono seserų kongregacijos sesuo Šulamita. Pasiklausius sesers, dar ilgai neapleido mintis: koks stiprus turi būti pašaukimas, kad atsisa-

ant stogo, trijų navų, atskirtų apvalių kolonų eilėmis. Paparčiai garsūs retu statiniu Lietuvoje – kaimo kapinių kolumbariumu, kuris buvo pritaikytas 24 mirusiesiems palaidoti. Tikslai kolumbariumo pastatymo data nežinoma, tik pietrytinėje sienoje yra išlikusios dvi memorialinės plokštės čia palaidotiems netolimo Našlėnų dvaro savininkams Siručiams su mirties

datomis – 1833 ir 1848 metai. Kelionės pabaigoje laukė Paparčiuose stūksančios buvusio dominikonų vienuolyno liekanos, kur 1649 mėtais LDK iždininkas Stanislovas Beinartas įsteigė dominini-

konų vienuolyną. 1864 metais carinės Rusijos valdžios įsakymu vienuolynas uždarytas. Vėliau – nugriautas. Per stebuklą išliko tvoros vartai ir kapinių koplyčia. Paparčių dominikonų vienuolyno nainimas susijęs su 1831 ir 1863 metų sukilių įvykiais. Šalia – varpinė ir varpas, kurį Paparčių kaimui padovanojo tikintieji iš Vokietijos.

Nuoširdžiai dékojame kapelionui kpt. Tomui Karkliui už šią kelionę, kurioje šalia matomų dalykų buvo daug nematomų, nes dažnai nematomų yra patys giliausi ir svarbiausi.

Regina RAJECKIENĖ

Ekskursijos dalyviai prie Šv. Vyskupo Stanislovo ir šv. Pranciškaus Asyziečio medinės bažnyčios Artūro Užgalio nuot.

kytum įprasto gyvenimo, nebematum artimų žmonių ir atsiduotum vien malda. Po to dažnai nebesinori grįžti įstresų kupiną gyvenimą, norisi čia pabūti ilgiau. Vėliau greta vienuolyno esančios trobelės kambarėlyje, vadinaname parduotuvėle, apžiūrėjome ir įsigijome vienuolių rankdarbių. Vienuolyno bažnyčia – vienintelė vieta, kurioje pamaldų metu galima pamatyti visas seseris.

Vėliau mūsų laukė istorinė pažintis su 1916 metais statyta Šv. Vyskupo Stanislovo ir šv. Pranciškaus Asyziečio medine bažnyčia. Bažnyčia stačiakampė, su bokšteliu

Alytaus apskrities A. Juozapavičiaus šaulių rinktinės šaulių padėjo tyrinėtojams atlikti kasinėjimo darbus. Taip pat buvo atvykės ir garsiojo partizanų vado vaikaitis, tauto-dailininkas Gediminas Jėčys, kuris jau planuoja, kaip reikės jamžinti žuvusių partizanų atminimą.

Užduotis visiems aiški: tiketinose vietose iškasti penkis šurfus (bandomo sius plotus). Pasisekus aptiki palaikus – lokalizuoti palaikų užkasimo vietą ir atidengti perkasą tiek, kiek reikėtų.

Deja, šios dienos paieškos nebuvo apvainikuotos sėkmė. Todėl bus renkama papildoma istorinė archyvinė medžiaga, ieškomi liudininkai, o archeologiniai tyrimai bus atliekami liepos mėnesį.

Gintaras LUČINSKAS

Partizanų palaikų paieškos

Pavasarį šiu eilučių autorius Lietuvos Ypatingajame archyve KGB dokumentuose rado MGB Alytaus apskrities skyriaus darbuotojų surašytą ir pasirašytą aktą apie keturių žuvusių Dainavos apygardos štabo pareigūnų, tarp jų ir vado D. Jėčio-Ąžuolio palaikų užkasimo (paslepimo) vietą.

1947 metų rugpjūčio 11 dieną štabo bunkerį Punios šile apsupo MGB. Sunaikino Dainavos apygardos vadavietę, žuvo apygardos vadas kapitonas D. Jėčys-Ąžuolis ir štabo nariai: V. Kavaliauskas-Juodvarnis, M. Petruskas-Aras ir J. Pilinskis-Krūmas, suimi V. Juozaitis-Vyturys, A. Macevičius-Linas, J. Puškorius-Girinis ir Vaidoto grupės vadas J. Petraška-Patrimpas, Lapaitis. Tęsiant akciją, Strielcių kaimė slėptuvėje žu-

vo PK Margio grupės vadas V. Subačius-Klevas, štabo viršininkas J. Jusas-Pakštės ir skyriaus vadas J. Šarkus-Vaitkus. Sunkiai sužeistas D. Jėčys-Ąžuolis, sunaikinės štabo dokumentus, nusišovė. Palaikai niekinti MGB Alytaus skyriaus kieme, o rugpjūčio 14 dieną užkasti Alytaus pakraštyje.

Birželio 22 dieną, MGB dokumente aprašytoje vietoje, pradėti vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrimai. Juos atliko Lietuvos Nacionalinio muziejaus archeologas Gediminas Petruskas ir Vilniaus universiteto istorikai archeologai bei LGGRTC Specialiųjų tyrimų skyriaus ir Genocido aukų muziejaus darbuotojai (vadovas Rytas Narvydas). Sių tyrimų vadovė – archeologė Livija Ivanovaitė. Dešimt

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių

į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Aleksandras Aleknavičius, g. 1926 m. (po mirties), partizanas, Šiaulių aps. Padubysio valsč. Kęstučio apyg. Vytauto Didžiojo rinktinė Algio būrys 1944–1945 m.

Antanas Bagaslauskas, g. 1919 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Raseinių valsč. Milerio būrys 1949–1950 m.

Vytautas Baltakys, g. 1936 m., pogr. organ. „Atžalynas“ narys, Panevėžys, 1950–1954 m.

Boleslovas (Boleslavas) Borysa (Borisas), g. 1921 m. (po mirties), partizanas, Utenos aps. Utenos valsč. Beržo būrys 1945 m.

Vytautas (Vitartas) Budrys, g. 1924 m., partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1945–1948 m.

Petras Burinskas, g. 1926 m. (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Prienų valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilkos rinktinė Pinkvartos būrys 1945–1949 m.

Antanas Čereškevičius, g. 1927 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1944–1945 m.

Stanislovas (Stasys) Daunoravičius (Daunoravičius), g. 1908 m. (po mirties), Lietuvos Vietinės rinktinės karys, Vilnius, 1944-02-16–1944-05-15.

Povilas Druceika, g. 1927 m. (po mirties), partizanas, Šiaulių aps. Padubysio valsč. Kęstučio apyg. Vytauto Didžiojo rinktinė Algio būrys 1944–1946 m.

Stasys Druseika, g. 1922 m., partizanas, Panevėžio aps. Naujamiesčio valsč. 1944–1945 m.

Juozas Dubauskas, g. 1902 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, partizanas, Rokiškio aps. Panemunio valsč. 1941-06-22–1941-06-28, 1944–1946 m.

Antanas Gerulis, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1944–1945 m.

Jonas Jakučionis, g. 1906 m. (po mirties), atsargos karininkas, šaulys, tautininkas, Šiauliai, 1930–1941 m.

Stasys (Stanislovas) Kašeta, g. 1922 m. (po mirties), pogr. organ. narys, Alytaus aps. Merkinės valsč. 1944–1945 m.

Antanas Kavaliauskas, g. 1905 m. (po mirties), ryšininkas, Rokiškio aps. Panemunio valsč. 1944–1945 m.

Jonas Kondrotas, g. 1904 m. (po mirties), karininkas, Panevėžio aps. Seduvos valsč. 1924–1941 m.

Henrikas Kosinskas, g. 1934 m., pogr. organ. „Atžalynas“

narys, Panevėžys, 1952–1954 m.

Vincas Lebedžinskas (Lebežinskas), g. 1923 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1944–1945 m.

Veronika Meilienė-Misiūnaitė g. 1922 m. (po mirties), partizanų ryšininkė, Ukmergės aps. Kurklių valsč. Didžiosios Kovos apyg. B rinktinė Dieduko būrys 1945–1948 m.

Antanas Pocevičius, g. 1921 m., sukilimo dalyvis, Mažeikių aps. Akmenė, 1941-06-22–1941-06-28.

Kazys Pocius, g. 1894 m. (po mirties), atsargos karininkas, policininkas, Mažeikių aps. Viešnių mstl. 1919–1941 m.

Petras Povilaitis, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1944–1945 m.

Vincentas Rutkauskas, g. 1928 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Nemakščių valsč. Liepos, Žeimelio būriai 1948–1950 m.

Antanas Ruzgys, g. 1923 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1944–1945 m.

Antanas Simanonis, g. 1923 m. (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Kavarsko valsč. 1948–1955 m.

Kazimieras Šimkus, g. 1921 m. (po mirties), partizanas, Šiaulių aps. Padubysio valsč. Kęstučio apyg. Vytauto Didžiojo rinktinė Algio būrys 1944–1946 m.

Vytautas Valevičius, g. 1929 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. Tauro apyg. 1945–1947 m.

Stefanija Vasiliauskienė-Drazdauskaitė, g. 1918 m. (po mirties), ryšininkė, Mažeikių aps. Tirklių valsč. 1945–1947 m.

Vygaudas Vyšniauskas, g. 1959 m., pogr. spaudos leidėjas, platintojas, Panevėžys, 1974–1977 m.

Jonas Zavadskis, g. 1903 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Šiaulių aps. Pociūnėliai 1941-06-22–1941-06-28.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siuštį adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

2011 m. liepos 15 d.

Tremtinys

Nr. 26 (952)

7

Antanas Jankauskas 1920–2011

Gimė Tauragės aps. Eržvilko valsč. Baužaičių k. Šeimoje dar augo vyresnysis brolis Jonas ir sesuo Vilė. Tėvai turėjo 9 ha žemės. Sunkiai versdamiesi vaikų į mokslus leisti neišgalėjo. Antanas lankė vienuolių saliečių mokyklą, skirtą nepasiturinčių šeimų vaikams. Mokslo tėsė Eržvilko gimnazijoje. Pirmosios sovietų okupacijos metais Antanas dirbo „Maisto“ fabrike išlankė suaugusiuojį gimnaziją.

Raudonajam ir rudajam okupantui tarpusavyje susirėmus, Antanas kartu su daugeliu Lietuvos patriotų, kaip karys savanoris, slapyvardžiu Granitas, kovojo 1941 m. Birželio sukilėlių

gretose. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui mokytojavo Tauragės aps. Pašaltuno, Gaurės mokyklose. Eržvilko gimnazijoje dėstė vokiečių ir lotynų kalbas. Neakivaidiniu būdu baigė Vilniaus universiteto Istorijos-filologijos fakultetą.

Nuosekliai laikėsi principo „Dievui ir Tėvynei“. Sudžiaugsmu ir šviesia viltimi pasitiko Atgimimo aušrą. A. Jankauskui pripažintas kario savanorio statusas. Jis apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Už antisovietinę veiklą okupacinis teismas A. Jankauską nuteisė 10 metų lajero. Jis buvo išvežtas į Kazachstaną ir kalėjo Džezkazgano sustiprinto režimo lagerje. Paleistas iš įkalinimo vienos grīzo į Tėvynę. Vėl mėgino dirbtį mokytojo darbą Šakių, Vilkaviškio, Jonavos r-

Pro memoria

jonuose, bet buvo dažnai keiliamas iš vienos vietas į kitą. Dėstė vokiečių ir lotynų kalbas. Neakivaidiniu būdu baigė Vilniaus universiteto Istorijos-filologijos fakultetą.

Nuosekliai laikėsi principo „Dievui ir Tėvynei“. Sudžiaugsmu ir šviesia viltimi pasitiko Atgimimo aušrą. A. Jankauskui pripažintas kario savanorio statusas. Jis apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Ligos nukamuotas karys savanoris Granitas pasitraukė į Anapili liepos 6-ąją, palikę liūdėti žmoną Sofiją ir dukterį Gražiną.

Palaidotas Jonavos kapinėse.

Andrius BOSELIS

Skelbimas

Liepos 16 d. (šeštadienį) 10 val. Gargždų bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1948 m. Plungės r. Kulių sen. Peklinės miške žuvusius Žemaičių apygardos partizanus: Petrą Melešių-Kestutį, Rūtą Liliškytę-Aušrą, Julijoną Lukauskię, Juozapą Lukauską-Rambyną, Juozapą Lukauską, Edvardą Petriką-Krivaitį, Praną Petriką-Girdvainį, Janiną Juzikaitę-Šviesą, Kastantiną Šimkų-Daktarą ir Viršilą-Jupiterį. Po šv. Mišios žūties vietoje bus šventinamas atminimo ženklas, prisiminsime partizanų kovos kelią bei žūties aplinkybes.

Informacija mob. 8 618 44 104.

Rugpjūčio 5–7 d. organizuojama piligriminė kelionė į Licheno šventovę Lenkijoje.

5 d. (penktadienį) 6 val. išvyksime iš Vilniaus (aikštėlė prie Lukiškių a.), 7.30 val. – iš Kauno pilies aikštėlės. Vyksime į Varšuvą (500 km). Pakeliui paplaukiosime po Augustavo kanalą.

Varšuvoje aplankysime senamiestį, saugomą UNESCO: karališkuosius rūmus ir juose esantį Nacionalinį muziejų, seniasias Turgaus bei Pilies aikštės, Barbakaną. Pasivaikščiosime karališkuoju traktu.

Vyksime į Senąjį Licheną (200 km). Registracija piligrimų centre. Vakaro procesija su žvakėmis. Nakvynė piligrimų namuose.

6 d. (šeštadienį) pusryčiai, ekskursija po šventovę. Dalyvausime šv. Mišiose. Malda prie Svč. Dievo Motinos Lichenės. Kryžiaus kelias. Vakaro procesija su žvakėmis. Nakvynė.

7 d. (sekmadienį) pusryčiai. Vyksime Lietuvos link.

Varšuvoje aplankysime karalių rezidenciją Vilanove su meno muziejumi, puikiu parku ir oranžerijomis. Pasivaikščiosime po Lazenkų parką, pamatysime paminklą Šopenui. Apie vidurnaktį grįsime į Vilnių.

Esant galimybei, grupę lydés kunigas. Kelionės kaina – 360 litų. Į kainą įskaičiuota: kelionė patogiu autobusu (WC, audio-video aparatūra, karštas vanduo) ir visos transporto išlaidos; dvi nakvynės su pusryčiais piligrimų namuose; kelionės vadovo ir ekskursijų paslaugos; kitos organizacinės kelionės išlaidos. Papildomoms išlaidoms turėkite apie 100 zlotų (valiutą patartina pirkti Lietuvoje).

Konsultantė, kelionės vadovė Teodora Dilkiene, tel. 8 686 10 113, el. paštas teodora.dilkiene@gmail.com. Kelionę organizuoja Kauno tremtinijų klubas „Saulėgrąža“, pirmininkė Irena Pajarskiene, tel. (8 37) 435 343, mob. 8 611 23 802.

Liepos 23 d. (šeštadienį) 12 val. Barzduose, Šakių r., atversime sopulingus istorijos puslapius, pagerbsime iškentėjusių skausmą, žuvusiuojų atminimą. Bus aukojamos šv. Mišios už mūsų tautą, atidengiamas bei šventinamas paminklas „Lietuvos tremčių tragedijoms atminti“.

Laukiame visų. Būtų malonu, jei pasidalytumėte prisiminimais.

Prašymas

Prašau visų Lietuvos partizanų, kuriems šventas žuvusiu mūsų tėvų, brolių ir serežų atminimas, materialiai paremti knygos „Suvalkijos partizanų takais“ antrosios dalies išleidimą. Tai yra kruvinos lietuvių partizanų kovų istorijos pirmosios dalies, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos išleistos 2000 metais, tėsinys, apimantis 1948–1955 metus.

Knygos išleidimui aukojamas lėšas prašyčiau įnešti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kaune, Laisvės al. 39, atidarytą sąskaitą Nr. LT86 4010 0425 0156 6754 (LTL). AB DNB NORD banko Kauno skyrius.

Vytautas JUODSNUKIS,
knygos autorius

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,
LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)
323 204, faksas (8 37) 323 214.
Indeksas 0117.

El. paštas:
tremtinys@erdves.lt

ILSEKITES RAMYBEJE

Angelė Zofija Laurenčikaitė-Paštukienė 1928–2011

Gimė Panevėžio aps. Raguvos valsč. Užuraičių k., ūkininkų šeimoje. Tėvus ištrėmė 1948 m., o ją 1951 m. į Tomsko sr. miško darbams. Į Lietuvą grīžo 1958 m. Ištakėjo, užaugino dukterį. Buvo veikli, mylėjo Lietuvą. Atkūrė Lietuvos neprisklausomybę abu su vyru buvo Druskininkų PKT bendrijos nariai. Apdovanota Sausio 13-osios medaliu, Vyčio Kryžiaus ordinu.

Palaidota Raguvos kapinėse.

Druskininkų PKT bendrijai

Jonas Zujus

1923–2011

Gyveno Igliaukos k., Marijampolės aps. Buvo aktyvus Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės ryšininkas. Savo namuose dažnai slėpė partizanus. Buvo areštuotas ir nuteistas. Kalėjo Mordovijos lageriuose. Jam pripažintas Laisvės kovų dalyvio statusas.

Bendražygiai

Genovaitė Ratkelytė-Kandižauskiene

Gimė Kauno r., Babtuose. 1941 m. ištremta į Altajaus kr., Troicko r. 1948 m. reabilituota. Mokėsi Maskvos kooperaciniame institute. Dirbo Kauno kooperacijos technikume dėstytoja. Nuo 1991 m. aktyvi LPKTS Kauno filialo narė, Sąjūdžio dalyvė.

Palaidota Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų, vaikaičius, gimines ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Algirdas Mackevičius

1936–2011

Gimė Kaune. 1954 m. baigė vidurinę mokyklą, 1969 m. Vilniaus universitetą Gamtos fakultetą, iš jo biologo specialybę. Dirbo Kauno zoologijos sode. 1955 m. įstojo į Kauno pogrindinę organizaciją „Geležinis vilkas“. Aktyviai dalyvavo visose organizacijos pasipriešinimo akcijose. 1956 metais areštuotas, kalėjo Mordovijos lageriuose. 1958 m. grīžo į Lietuvą, dirbo darbininku, 1963–1968 m. Zoologijos ir parazitologijos institute, 1968–1997 m. žurnalui „Mokslas ir gyvenimas“ Gamtos skyriaus redaktoriumi. Pasikelbė kelis šimtus straipsnių mokslo populiarinimo, zoologijos ir gamtosaugos temomis.

Justinas Saukalas

1931–2011

Gimė Alksnėnų k., Plungės r., aštuonis vaikus auginusioje ūkininkų šeimoje. Baigė septynių klasės. 1948 m. su mama ir teta buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. Rybinsko r. Sniegyriovkos k. Tremtyje dirbo traktorininku ir kombainininku. Grįžęs į Lietuvą dirbo Sargėnų plytinėje, suvirintoju Kauno hidroelektrinės, „Dirbtinio pluošto“ statybose, įmonėje „Statybininkas“.

Palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujas „Laisvės kovų archyvo“ numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB "SEB" bankas.

Redaktorė
Jolita Navickienė
Redakcija:
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė
Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,
LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)
323 204, faksas (8 37) 323 214.
Indeksas 0117.
El. paštas:
tremtinys@erdves.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia
Spausdino spaustuvė UAB
„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,
Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai.

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 2610. Užs. Nr.

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.